

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษาในตำบลแม่ข่า อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่” การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่ข่า อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น ๒,๘๘๙ คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มมาจากระดับประชากร โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ หรือร้อยละ ๙๕ โดยที่ สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร คือ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

^๑ เทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า , แผนพัฒนาสามปี : พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๙.

โดยที่

n	คือ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
N	คือ	ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย
e	คือ	เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อ

N	=	๒,๙๘๙ คน
e	=	๐.๐๕

วิธีทำ

ดังนั้น

$$n = \frac{2,989}{1 + 2,989 (0.05)^2}$$

$$= 352 \text{ คน}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ได้ = ๓๕๒ คน

จากนั้นจึงใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อสุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จาก การคำนวณโดยใช้สูตรดังกล่าวนี้ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๓.๑ นี้

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่อยู่ในตำบลบ้านแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามหมู่บ้าน

ลำดับที่	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	บ้านสบข่า	๒๙๒	๓๔
๒	บ้านดงป่าล้าน	๑๖๔	๑๙
๓	บ้านสันม่วง	๒๔๖	๒๙
๔	บ้านห้วยใจ	๑๕๔	๑๘
๕	บ้านแม่ข่า	๕๙๐	๖๙
๖	บ้านหลายฝาง	๓๒๐	๓๘
๗	บ้านสันตันเปา	๒๐๕	๒๔
๘	บ้านเด่นเวียงไชย	๑๘๐	๒๑
๙	บ้านสันป่าใหม่	๑๓๔	๑๖
๑๐	บ้านใหม่หลายฝาง	๒๔๖	๒๙
๑๑	บ้านหนองอ้อม	๑๔๐	๑๗
๑๒	บ้านมิตรภาพ	๑๖๘	๒๐
๑๓	บ้านห้วยใจใต้	๑๕๐	๑๘
	รวม	๒,๙๘๙	๓๕๒

การดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) โดยมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. พระครูสุจิตตานุรักษ์	เจ้าคณะอำเภอฝาง, เจ้าอาวาสวัดพระบาทอุดม
๒. พระสมุห์นิกร จิตสวโร	รองเจ้าคณะตำบลแม่ข่า, วัดห้วยไฉ้
๓. ร.ต.ต.พิชิต สุทัศน์	หัวหน้าสถานีตำรวจชุมชนตำบลแม่ข่า
๔. ด.ต. ชัชวาล จีสอน	เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจชุมชนตำบลแม่ข่า
๕. นายณรงค์ เอกวนาการ	นายกเทศมนตรี เทศบาลบ้านแม่ข่า
๖. นายจำรัส อินใจ	นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลแม่ข่า
๗. นายถนอม ใจภาส	กำนันตำบลแม่ข่า
๘. นางมาลี ช่วยทอง	หัวหน้าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแม่ข่า
๙. นายตาล ชัยวรรณ	ปราชญ์ชาวบ้าน
๑๐. นางอุไร ภาอินทร์	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
๑๑. นางดาว คำตัน	ประธานกลุ่ม อสม.ตำบลแม่ข่า
๑๒. นายศรีทัศน์ เดชประทุม	ประธานกลุ่มผู้สูงอายุตำบลแม่ข่า

๓.๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากองค์ความรู้เกี่ยวกับสุราและ รูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา โดยมีขั้นตอนการสร้าง ตรวจสอบคุณภาพและลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้

๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาดังนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ ศึกษาหลักการและทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในเขตตำบลบ้านแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑.๔ สร้างเครื่องมือ

๑.๕ นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๑.๖ นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๑.๗ ปรับปรุงแก้ไข

๑.๘ จัดพิมพ์ แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๒. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในเขตตำบลบ้านแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ รูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง ๔ ด้าน

๑. ด้านบุคคล
๒. ด้านสภาพแวดล้อม
๓. ด้านวัฒนธรรม
๔. ด้านสังคม

โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นจากคำถามที่ผู้ศึกษากำหนด เกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝางซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตามรูปแบบของ Likert's^๒ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕	หมายถึงระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
๔	หมายถึงระดับความคิดเห็น	มาก
๓	หมายถึงระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
๒	หมายถึงระดับความคิดเห็น	น้อย
๑	หมายถึงระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้บอกถึงปัญหาอุปสรรครูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

๓) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ ดำเนินการดังนี้

๓.๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ ที่มหาวิทยาลัยนิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

^๒ บุญชม ศรีสะอาด, วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๑.

๓.๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. พระครูศรีสิทธิพิมล,ดร.
๒. ดร. จิตติวุฒิ อรุณศิริโรจน์
๓. อาจารย์ ประเด็น แบนปิง
๔. อาจารย์ ไพรินทร์ ฦ วนนา
๕. อาจารย์ เสน่ห์ ใจสิทธิ์

๓.๓) ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม จากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

๔) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ใน หมู่บ้านล้องอ้อตำบลแม่สุ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่) จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๗๘

๕. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์ แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการแจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

ข. เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ด้านบุคคล
๒. ด้านสภาพแวดล้อม
๓. ด้านวัฒนธรรม
๔. ด้านสังคม

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในเขตตำบลแม่ข่า อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

๒) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พร้อมขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังชุมชนต่างๆที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง พร้อมผู้ช่วยการวิจัยจำนวนแบบสอบถามที่สามารถเก็บคืนได้ มีจำนวน ๓๕๒ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่ เดือน มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น ๑๒ เดือน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง โดยแยกหมวดหมู่เพื่อนำไปวิเคราะห์ในงานวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) การดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่มีความคิดเห็น ต่อกิจกรรมการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

๓) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยยึดเกณฑ์ ดังนี้ ^๓

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายความว่าระดับความคิดเห็น มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐ – ๔.๔๙	หมายความว่าระดับความคิดเห็น มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายความว่าระดับความคิดเห็น ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐ – ๒.๔๙	หมายความว่าระดับความคิดเห็น น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๔๙	หมายความว่าระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

๔) การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่มและการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข การดำเนินโครงการรณรงค์ลดเหล้าเข้าพรรษา ในตำบลแม่ข่า อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยจะทำ

^๓ สุวริยศิริ โภคารภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี :ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๐.

การจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

๖) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)